

Đề tài: Nghiên cứu nhu cầu huấn luyện nâng cao năng lực của nông dân canh tác cây ăn trái vùng đồng bằng sông Cửu Long

Mã số: B2010-16-186.

Chủ nhiệm: TS. Lê Ngọc Thạch

**BỘ CÂU HỎI CHECKLIST KIP
(KIP - Key Informant Panel)**

- 1) Những thuận lợi của nông dân canh tác cây ăn trái hiện nay?
- 2) Những khó khăn của nông dân canh tác cây ăn trái hiện nay?
- 3) Những tổ chức đoàn thể nào đã ảnh hưởng tốt đến sự tập huấn của nông dân?
- 4) Những kênh học tập chính để nông dân nâng cao kiến thức làm vườn?
- 5) Những kiến thức và kỹ thuật sản xuất mà nông dân đã được tập huấn trong thời gian qua?
- 6) Những kiến thức nông dân cần được tập huấn trong thời gian tới?
- 7) Khả năng đáp ứng của tổ chức khuyến nông đối với nhu cầu tập huấn của nông dân như thế nào?
- 8) Hiện nay tổ chức khuyến nông cần làm gì để đáp ứng nhu cầu tập huấn kỹ thuật của nông dân?
- 9) Các yếu tố giúp nông dân thành công trong canh tác cây ăn trái là gì?

Đề tài: Nghiên cứu nhu cầu huấn luyện nâng cao năng lực của nông dân canh tác cây ăn trái vùng đồng bằng sông Cửu Long

Mã số: B2010-16-186.

Chủ nhiệm: TS. Lê Ngọc Thạch

**BỘ CÂU HỎI CHECKLIST PRA
(PRA - Participatory Rural Appraisal)**

- 1) Ông (bà) cho biết những thuận lợi trong canh tác cây ăn trái hiện nay?
- 2) Ông (bà) cho biết những khó khăn canh tác cây ăn trái hiện nay?
- 3) Những tổ chức đoàn thể nào đã ảnh hưởng tốt đến sự tập huấn của ông (bà)?
- 4) Những kênh học tập chính để ông (bà) nâng cao kiến thức làm vườn?
- 5) Những kiến thức và kỹ thuật sản xuất mà ông (bà) đã được tập huấn trong thời gian qua?
- 6) Những kiến thức ông (bà) cần được tập huấn trong thời gian tới?
- 7) Khả năng đáp ứng của tổ chức khuyến nông đối với nhu cầu tập huấn của ông (bà) như thế nào?
- 8) Hiện nay tổ chức khuyến nông cần làm gì để đáp ứng nhu cầu tập huấn kỹ thuật của nông dân?
- 9) Những mong đợi của (ông bà) trong việc thay đổi hình thức và nội dung tập huấn ở địa phương?
- 10) Các yếu tố giúp ông (bà) thành công trong canh tác cây ăn trái là gì?

Phỏng vấn PRA nông dân xã Mỹ Phước I

Những trở ngại chính trong việc canh tác bưởi Năm Roi hiện nay

- Vườn cây hiện nay đã già cỗi nên chất lượng, phẩm chất trái kém hơn trước và nông dân tiến cải tạo trồng mới tuy nhiên những cây trồng mới phát triển chậm do bị sâu bệnh tấn công và gây hại nhiều nhất là rệp sáp chúng tấn công vào rễ cây con nếu không xử lý cây sẽ chết dần tuy nhiên việc xử lý phức tạp phải đào gốc xịt thuốc mới tiêu diệt được nên một số nông dân không áp dụng các biện pháp xử lý dẫn đến vườn cây bị phá hại nhiều phải chặt bỏ trồng xen các loại cây ăn trái khác (cam sành, chuối,...)
- Đầu ra sản phẩm không ổn định, thiếu thông tin thị trường. Sản phẩm không thể thu hoạch đồng loạt dẫn đến giá cả không thống nhất, thương lái dễ dàng ép giá nông dân
- Do trong quá trình canh tác nông dân chủ yếu sử dụng phân vô cơ để bón cho cây trồng mà rất ít sử dụng phân hữu cơ trong một thời gian dài dẫn đến đất đai bạc màu, thoái hóa kém màu mỡ do đó nông dân phải tốn chi phí nhiều hơn để bón phân .
- Chất lượng phân bón hiện nay không được đảm bảo do việc kiểm soát chất lượng phân chưa được cơ quan chức năng quan tâm đúng mức, nên nông dân gặp rất nhiều khó khăn nếu bón phân giả, phân kém chất lượng làm giảm năng suất và phẩm chất trái ảnh hưởng đến thương hiệu trái cây.
- Ý thức học tập của nông dân chưa cao, dẫn đến các buổi tập huấn thường rất ít nông dân tham dự cho nên khó khăn trong việc chuyển giao khoa học kỹ thuật cho nông dân.
- Hiện nay vấn đề lo lắng nhất của nông dân là phẩm chất trái không đồng đều dẫn đến bị thương lái ép giá.
- Ngoài ra tình trạng thương lái neo trái trên cây để bán khi có giá cũng gây khó khăn cho nông dân, việc neo trái trên cây lâu làm cho cây bị do phải nuôi trái lâu làm cho mùa sau cây cho trái kém và có thể chết cây
- Hiện nay nông dân trồng bưởi của xã chủ yếu bán cho hai thương lái chính là: HTX bưởi Năm Roi Mỹ Hòa và Công ty Metro Tiền Giang.

- + HTX bưởi Năm Roi Mỹ Hòa thành lập năm 2007, có 26 xã viên đã được chứng nhận GLOBAL GAP tuy nhiên đang gặp khó khăn do ép giá, mua bưởi của nông dân với giá thấp nên nông dân không bán.
- + Công ty Metro Tiền Giang đang cạnh tranh với HTX để mua bưởi, công ty mua với giá cao hơn và ký hợp đồng mua bưởi cả năm bao tiêu sản phẩm nếu trọng lượng trái >800g thì giá từ 4000-4500 đồng, còn >800g mua theo giá thị trường. Tuy nhiên công ty yêu cầu các nhà vườn phải đảm bảo vườn sạch dọn dẹp trái hư và vỏ chai thuốc bảo vệ thực vật phải xử lý.

Hiện nay bưởi Năm Roi cũng đang phải cạnh tranh với các loại bưởi khác

Tình hình tập huấn ở địa phương:

Năm 2008 tổ chức lớp tập huấn IPM trên cây ăn trái (Nhật tài trợ thông qua Viện cây ăn quả Miền Nam)

Số lượng mỗi lớp 30 người, xã được hai lớp.

Thời gian học của chương trình 21 tuần, 1 lần/tuần và mỗi buổi khoảng 3-4h từ 8h-11h.

Nội dung cách bón phân, sử dụng thuốc BVTV và có mô hình đối chứng kết quả.

Công ty Metro Tiền Giang có tổ chức tập huấn cho nông dân tuy nhiên không thông báo xin phép địa phương.

Hiện nay xã chưa có CLB

Hội nông dân và khuyến nông cơ sở hoạt động yếu do thiếu người và thiếu kinh phí hoạt động.

Các kỹ thuật cần thiết tập huấn cho nông dân

- Sử dụng phân bón hữu cơ
- Sử dụng phân bón hợp lý
- Tỉa tán tạo hình cho cây
- Văn hóa giao tiếp giữa nông dân với thương lái
- Việc vét mương lên liếp.
- Kéo dài khả năng cho trái của cây trồng.

Phỏng vấn PRA nông dân xã Mỹ Phước II

Những trở ngại chính trong việc canh tác bưởi Năm Roi hiện nay:

- Hiện nay vấn đề khó khăn đối với nông dân là giá bán bấp bênh, đầu ra không ổn định làm cho nông dân. Một thực tế hiện nay là nhiều người làm vườn không còn mặn mà áp dụng các kỹ thuật tiên bộ để nâng cao chất lượng do nếu có đầu tư với chi phí tốn kém để sản xuất thì cũng bị thương lái ép giá và mua với ngang bằng giá sản phẩm không đầu tư nhiều.
- Nông dân thiếu kiến thức về hợp đồng mua bán dẫn đến dễ bị các thương lái ký hợp đồng có lợi nhiều cho mình và ép nông dân.
- Vấn đề nữa là chất lượng giống hiện nay vẫn chưa đảm bảo chưa được các cơ kiểm soát chặt chẽ, do có thời gian trồng lâu nên rất khó để nông dân kiểm tra.
- Chất lượng phân bón kém chất lượng ảnh hưởng đến việc áp dụng các kỹ thuật canh tác do không đạt hiệu quả như mong muốn ặc dù nông dân đều nắm bắt những kỹ thuật canh tác.

Tình hình tập huấn ở địa phương

Tập huấn kỹ thuật

Năm 2008 tổ chức lớp tập huấn IPM trên cây ăn trái (Nhật tài trợ thông qua Viện cây ăn quả Miền Nam)

Số lượng mỗi lớp 30 người, xã được hai lớp.

Thời gian học của chương trình 21 tuần, 1lần/tuần và mỗi buổi khoảng 3-4h từ 8h-11h.

Nội dung cách bón phân, sử dụng thuốc BVTV và có mô hình đối chứng kết quả.

Công ty phân bón Điền Trang thông kết hợp với huyện và HTX bưởi Năm Roi Mỹ tập huấn về sử dụng phân bón.

Công ty phân bón Lưu Ích thông qua đại lý của công ty và hội nông dân tập huấn về kỹ thuật bón phân.

Phân bón con cò kết hợp với Công ty BVTV An Giang tập huấn kỹ thuật cho cán bộ khuyến nông.

Hình thức tập huấn

Mỗi tuần một buổi

Địa điểm tại địa phương (nếu số lượng nhỏ thì tập huấn tại nhà dân, nếu đông thì ở UBND xã).

Số lượng mỗi lớp thông thường khoảng 30 người.

Tham quan mô hình

Công ty phân bón Lưu Ích mời tham quan mô hình sản xuất phân bón của công ty số lượng mỗi ấp một người.

Ông Ollet mời tham quan mô hình IPM số lượng mỗi ấp một người.

Công ty Freshido Cái Bè, Tiền Giang mời tham quan quy trình sản xuất chế biến nông sản.

Kiến thức cần tập huấn:

Kiến thức về thị trường, đầu ra cho sản phẩm.

Marketing sản phẩm, nghiên cứu chế biến nông sản.

Những kỹ thuật canh tác hiện đại

Một trong những kỹ thuật cần quan tâm là màu da của trái bưởi, da bưởi rất dễ bị tấn công; sâu đục vỏ trái, Da lu, đốm đen.

Các kênh học kiến thức sản xuất của nông dân

- Kinh nghiệm dân gian: học hỏi hàng xóm những người trồng trước, của gia đình đúc kết thành kinh nghiệm của mình.

- Học hỏi kinh nghiệm thông qua việc đi thăm vườn, trong đám tiệc, qua các buổi trò chuyện,...

Học tập kiến thức sản xuất thông qua các phương tiện thông tin đại chúng: - Học qua tivi với các chương trình khuyến nông như nhịp cầu nhà nông,...chiếm số lượng lớn.

Học qua nghe radio hiện nay rất ít do nông dân thích xem tivi và rất ít nghe đài.

Học qua báo chí chỉ khoảng 10% dân số xã đọc báo các loại báo thường là tuổi trẻ, nông thôn ngày nay, Lĩnh Long. Do số lượng có hạn nên mỗi chi hội chỉ được cấp một tờ nên rất thiếu để nông dân đọc.

Các yếu tố giúp nông dân thành công:

Nhờ kinh nghiệm dân gian.

Điều kiện thiên nhiên ưu đãi: đất đai màu mỡ, khí hậu thuận lợi...

Học hỏi kinh nghiệm những người làm hiệu quả.

Tổng hợp kết quả phỏng vấn PRA

Những khó khăn của nông dân canh tác cây ăn trái

Yếu tố đầu vào để canh tác là giống và phân bón

Nguồn giống hiện nay không được đảm bảo về chất lượng, các cơ quan chất năng chưa giám sát một cách chặt chẽ.

Tình trạng phân kém chất lượng và phân ảnh hưởng đến năng suất và phẩm chất trái ngoài ra cũng ảnh hưởng đến việc áp dụng những kỹ thuật canh tác mới vào sản xuất.

Về kỹ thuật canh tác

Về sâu bệnh hại, những kỹ thuật cải tiến mới, việc sử dụng phân bón và tình trạng neo trái của thương lái

Sâu bệnh hại đặc biệt là rệp sáp chúng tấn công vào rễ cây con nếu không xử lý cây sẽ chết dần và vấn đề về màu da (da lu, đốm đen, sâu đục vỏ trái)

Việc sử dụng phân bón do trong quá trình canh tác nông dân chủ yếu sử dụng phân vô cơ để bón cho cây trồng mà rất ít sử dụng phân hữu cơ

Yếu tố đầu ra

Nông dân thiếu thông tin về thị trường, thiếu thông tin về thương lái và thiếu kiến thức về hợp đồng mua bán

Những kiến thức cần tập huấn

- Sử dụng phân bón hữu cơ
- Sử dụng phân bón hợp lý
- Tỉa tán tạo hình cho cây
- Văn hóa giao tiếp giữa nông dân với thương lái
- Việc vét mương lên liếp.
- Kéo dài khả năng cho trái của cây trồng
- Kiến thức về thị trường, đầu ra cho sản phẩm.
- Marketing sản phẩm, nghiên cứu chế biến nông sản.
- Những kỹ thuật canh tác hiện đại

Những kênh học tập chính của nông dân

- Kinh nghiệm dân gian: học hỏi hàng xóm những người trồng trước, của gia đình đúc kết thành kinh nghiệm của mình.
- Học hỏi kinh nghiệm thông qua việc đi thăm vườn, trong đám tiệc, qua các buổi trò chuyện,...
- Học tập kiến thức sản xuất thông qua các phương tiện thông tin đại chúng: - Học qua tivi với các chương trình khuyến nông như nhịp cầu nhà nông,...chiếm số lượng lớn.
- Học qua nghe radio hiện nay rất ít do nông dân thích xem tivi và rất ít nghe đài.
- Học qua báo chí chỉ khoảng 10% dân số xã đọc báo các loại báo thường là tuổi trẻ, nông thôn ngày nay, Lĩnh Long. Do số lượng có hạn nên mỗi chi hội chỉ được cấp một tờ nên rất thiếu để nông dân đọc.

Các yếu tố giúp nông dân thành công

- Nhờ kinh nghiệm dân gian.
- Điều kiện thiên nhiên ưu đãi: đất đai màu mỡ, khí hậu thuận lợi...
- Học hỏi kinh nghiệm những người làm hiệu quả.